

SYLABUS ŠTÁTNEJ ZÁVEREČNEJ SKÚŠKY V ŠTUDIJNOM PROGRAME SOCIÁLNA PRÁCA - BAKALÁRSKY STUPEŇ VZDELÁVANIA Platnosť: od 02.09.2024

SOCIÁLNA PRÁCA A SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE

1. Fenomén pomoci v dejinách (starovek – prvá pol. 19. stor.). Charitatívna pomoc (vplyv kresťanstva, rehoľné rády v stredoveku). Vybrané osobnosti a míľniky.
2. Historický kontext vývoja sociálnej práce od druhej polovice 19. storočia do súčasnosti vo svete a na Slovensku. Významné osobnosti a míľniky sociálnej práce.
3. Vývoj sociálnej politiky a sociálneho zabezpečenia v 19. a 20. storočí (Bismarck, Beveridge, Keynes, Myrdal atď.). Vplyv sociálnej náuky Cirkvi na vývoj sociálnej politiky.
4. Vývoj sociálnej politiky na našom území od roku 1918 po súčasnosť. Transformácia sociálnej sféry po roku 1989 (z pohľadu sociálnej politiky aj sociálneho zabezpečenia v obdobiach: 1989 - 1993, 1993 - 1998, 1998 - 2006, 2006 - súčasnosť).
5. Ľudské práva a sociálna spravodlivosť ako základné princípy súčasnej sociálnej práce a sociálnej politiky. Základné kategórie ľudských práv a záväznosť medzinárodných právnych noriem. Význam sociálnych práv.
6. Sociálna práca ako vedná disciplína. Atribúty vedy. Špecifiká sociálnej práce ako vednej disciplíny.
7. Vzťah sociálnej práce a iných vedných disciplín - sociálna filozofia, sociológia, sociálna pedagogika, psychologické, zdravotnícke a právne disciplíny. Spoločné znaky a rozdiely.
- 8 Význam práva v sociálnej práci, vzťah občianskeho a rodinného práva /spôsobilosť na právne úkony fyzickej osoby/ vznik, zmena, zánik/, zastupovanie v občianskoprávných vzťahoch, právne úkony, spôsobilosť na uzavretie manželstva/vznik a zánik manželstva/, druhy vyživovacích povinností, osvojenie, opatrovníctvo a poručníctvo/.
9. Správne právo, ako súčasť práva verejného. Základné zásady správneho konania, procesný postup konania a rozhodovania o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických a právnických osôb v sociálnej práci. Náležitosti rozhodnutia /formálne a obsahové náležitosti/.
10. Sociálna práca ako odbor vzdelania. Medzinárodný rámec vzdelávania (IASSW, Globálne štandardy). Charakteristika študijného odboru sociálna práca. Profil absolventa sociálnej práce.
11. Vývoj vzdelávania v sociálnej práci na Slovensku po roku 1989. Ďalšie vzdelávanie sociálnych pracovníkov (aj podľa zákona o sociálnej práci). Profesionálne organizácie sociálnej práce na Slovensku (Asociácia vzdelávateľov v sociálnej práci). Slovenská komora sociálnych pracovníkova asistentov sociálnej práce.

SYLABUS ŠTÁTNEJ ZÁVEREČNEJ SKÚŠKY V ŠTUDIJNOM PROGRAME SOCIÁLNA PRÁCA - BAKALÁRSKY STUPEŇ VZDELÁVANIA Platnosť: od 02.09.2024

12. Praktické aktivity (projekty) vysokých škôl v oblasti sociálnej práce. Ciele projektov VŠZaSP sv. Alžbety a ich financovanie.

13. Sociálny pracovník. Kvalifikačné a osobnostné predpoklady pre výkon sociálnej práce (Zákon o sociálnej práci č. 219/2014 Z.z.). Profesionálne kompetencie a roly sociálneho pracovníka.

14. Vzťah sociálneho pracovníka a klienta. Kreovanie vzťahu sociálny pracovník – klient. Profesionálne orientácie asistentov sociálnej práce a sociálnych pracovníkov.

15. Sociálna opora, sociálna podpora, sociálna sieť. Vymedzenie pojmov. Zásadné predpoklady pre dobre fungujúcu sociálnu sieť.

16. Sociálna politika, jej definovanie. Oblasti sociálnej politiky. Vzťah sociálnej práce a sociálnej politiky.

17. Subjekty sociálnej politiky a subjekty sociálneho zabezpečenia. Sociálna správa.

18. Ciele, princípy a funkcie sociálnej politiky.

19. Nástroje sociálnej politiky, vymedzenie a základná charakteristika.

20. Sociálna udalosť. Klasifikácia sociálnych udalostí a ich špecifiká.

21. Sociálna politika a sociálne zabezpečenie v oblasti zdravia a choroby. Zdravotné a sociálne poistenie.

22. Sociálna politika a sociálne zabezpečenie ťažkého zdravotného postihnutia a invalidity. Dávky a služby sociálneho zabezpečenia.

23. Sociálna politika a sociálne zabezpečenie osôb v postproduktívnom a vyššom veku. Dôchodkové poistenie (legislatíva, podsystémy). Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku

24. Sociálna politika zamestnanosti a sociálne zabezpečenie v nezamestnanosti.

25. Sociálna politika a sociálne zabezpečenie rodiny. Štátna sociálna podpora. Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi.

26. Štátna sociálna pomoc (rozdelenie, legislatíva). Základné nástroje – životné minimum, hmotná núdza, riešenie nepriaznivej životnej situácie.

27. Sociálne služby. Legislatíva, definovanie, formy a druhy sociálnych služieb. Poskytovatelia a prijímatelia sociálnych služieb. Sociálna Posudková činnosť. Komunitný rozvoj a komunitný plán v oblasti poskytovania sociálnych služieb.

**SYLABUS ŠTÁTNEJ ZÁVEREČNEJ SKÚŠKY V ŠTUDIJNOM
PROGRAME SOCIÁLNA PRÁCA - BAKALÁRSKY STUPEŇ
VZDELÁVANIA Platnosť: od 02.09.2024**

28. Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela a jej legislatívne ukotvenie. Opatrenia SPODaSK na predchádzanie vzniku krízových situácií v rodine a na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov. Vykonávanie opatrení SPODaSK v zariadeniach.

29. Verejná sociálna správa, systém a kompetencie orgánov verejnej správy v sociálnej oblasti. Transformácia verejnej sociálnej správy po roku 1989.

30. Sociálna pedagogika. Metódy sociálnej pedagogiky. Vzťah sociálnej pedagogiky a sociálnej práce - charakteristika rozdielov. Sociálno-patologické javy detí a mládeže v školskom prostredí a ich prevencia - poruchy správania, záškoláctvo, agresia, šikana, týranie, delikvencia a iné. Sociálny pedagóg a sociálny pracovník - úlohy a kompetencie.

**SYLABUS ŠTÁTNEJ ZÁVEREČNEJ SKÚŠKY V ŠTUDIJNOM
PROGRAME SOCIÁLNA PRÁCA - BAKALÁRSKY STUPEŇ
VZDELÁVANIA Platnosť: od 02.09.2024**

METÓDY SOCIÁLNEJ PRÁCE

1. Terminologické vymedzenie pojmov: metódy sociálnej práce, techniky, metodika, prístupy v sociálnej práci. Klasifikácia metód sociálnej práce.
2. Komunikácia v sociálnej práci. Verbálna a neverbálna komunikácia. Zásady optimálnej komunikácie. Aktívne počúvanie.
3. Klient sociálnej práce, typológie klientov. Hranice profesionálneho vzťahu.
4. Sociálne fungovanie. Sociálne prostredie ako objekt sociálnej práce.
5. Prípadová sociálna práca. Stručný vývoj. Jej základné princípy a teoretické koncepty v súčasnosti.
6. Prvý kontakt s klientom. Význam tejto etapy a jej ciele. Nadviazanie komunikácie s klientom. Špecifiká práce s nedobrovoľným klientom a klientom v odpore.
7. Sociálne hodnotenie (základné diagnostické metódy, proces diagnostikovania, sociálna anamnéza, sociálna diagnóza). Posúdenie životnej situácie klienta.
8. Sociálna intervencia a sociálna terapia. Rozlíšenie pojmov. Bežná a krízová intervencia. Opis vybraných typov sociálnej intervencie.
9. Ukončenie intervencie. Význam evaluácie a katamnézy v sociálnej práci s jednotlivcom. Administrácia a dokumentácia v sociálnej práci.
10. Význam kazuistiky a jej využitie v činnostiach sociálneho pracovníka. Štruktúra kazuistiky. Druhy, funkcie a štýly kazuistiky, kauzistický prístup.
11. Sociálna prevencia, charakteristika pojmu. Formy sociálnej prevencie. Proces sociálnej prevencie. Vykonávanie sociálnej prevencie pre maloleté a plnoleté osoby.
12. Sociálna patológia a deviácia. Teórie vzniku deviantného správania. Vymedzenie relevantných pojmov (norma, normalita, tolerančný limit, sociálna kontrola). Znaky sociálnej patológie. Príklady a klasifikácie deviácie / sociálno- patologického javu.
13. Metódy sociálnej práce so závislými a spoluzávislými. Filozofia harm reduction. Resocializácia závislých klientov.
14. Streetwork. Teórie, obsah a proces metódy s vybranými cieľovými skupinami.
15. Sociálna práca s ľuďmi bez domova. Systémový prístup. Metódy sociálnej práce a sociálne služby.

SYLABUS ŠTÁTNEJ ZÁVEREČNEJ SKÚŠKY V ŠTUDIJNOM PROGRAME SOCIÁLNA PRÁCA - BAKALÁRSKY STUPEŇ VZDELÁVANIA Platnosť: od 02.09.2024

16. Domáce násilie ako sociálno-patologický jav. Prevencia a metódy sociálnej práce s dospelými obeťami domáceho násillia. Zariadenia sociálnych služieb a SPODaSKvhodné pre komplexnú formu pomoci.

17. Násilie na deťoch. Syndróm CAN a CSA, Baby shaken syndróm, Múnchhausenov syndróm v zastúpení (by proxy). Charakteristika pojmov hospitalizmus detí, iatrogénne poškodenie, deprivačné reakcie. Zariadenia sociálnych služieb a SPODaSKvhodné pre komplexnú formu pomoci.

18. Mediácia v systéme sociálnej práce. Mediácia v sociálnej práci. Mediácia v legislatíve. Základné princípy mediácie. Kvalifikačné predpoklady mediátora. Mediačný proces.

19. Sociálna práca s rodinou. Sanácia rodinného prostredia. Stretnutie rodinného kruhu (SRK). Ekomapa, genogram. Kresba.

20. Systém posudzovania osôb s ŤZP. Druhy zdravotného postihnutia. Sociálne dôsledky ŤZP a možnosti ich kompenzácie (Zákon č. 447/2008 Z.z.). Druhy kompenzačných príspevkov (PP na opatrovanie, osobná asistancia).

21. Sociálne služby a metódy sociálnej práce s osobami s ŤZP. Opatrovateľská služba . Podporné služby. Odľahčovacia služba. Sociálna rehabilitácia.

22. Sociálna práca s marginalizovaným rómskymi komunitami. Odborné intervencie. Metódy, techniky a prístupy v sociálnej práci s MRK. Sociálne vylúčenie – exklúzia. Tradičná kultúra Rómov.

23. Sociálna práca s utečencami, odídcami a žiadateľmi o azyl a Multikultúrny prístup. Inklúzia azyľantov do spoločnosti. Repatriácia a reunifikácia.

24. Projektovanie v sociálnej práci. Typy projektov. Štruktúra projektov. Zdroje financovania sociálnych projektov.

25. Sociálna práca v neziskovom sektore. Význam mimovládneho sektoru v spoločnosti. Výhody a riziká mimovládneho sektora. Príprava dobrovoľníckej práce s dobrovoľníkmi v sociálnych organizáciách. Fundraising.

26. Svojpomoc a svojpomocné skupiny. Kooperácia a komunikácia v svojpomocnej skupine. Opodstatnenosť svojpomocných skupín v prevencii.

27. Etika v sociálnej práci. Etický kódex sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce v Slovenskej republike (2015, 2021). Charakteristika etickej zodpovednosti sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce voči užívateľom služieb (klientom), pracovisku, kolegom, profesii, spoločnosti a voči sebe samému.

28. Etický problém a etická dilema. Systematický postup riešenia etickej dilemy v sociálnej práci.

29. Krízový manažment katastrof so zameraním na incidenty v súvislosti s výkonom sociálnej práce a humanitarnej pomoci. Základné definície, klasifikácia a postupy pri manažmente katastrof. Základy psychickej prvej pomoci. Post-traumatická stresová porucha (PTSD). Post-traumatický rast. Prevencia syndrómu vyhorenia zasahujúcich.

SYLABUS ŠTÁTNEJ ZÁVEREČNEJ SKÚŠKY V ŠTUDIJNOM PROGRAME SOCIÁLNA PRÁCA - BAKALÁRSKY STUPEŇ VZDELÁVANIA Platnosť: od 02.09.2024

ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

- BOTEK, O. 2009. Sociálna politika pre sociálnych pracovníkov. Piešťany: PN Print.
- LACA, P., LACA, S. 2020. Koncept filozofie a etiky v sociálnej práci. Příbram : Ústav sv. Jana Nepomuka Neumanna, 2020, 314 s. ISBN 978- 80-88206-20-0.
- LACA, P., LACA, S. 2013. Etika v kontexte sociálnych vied. Brno : Institut mezioborových studií, 2013, 205 s. ISBN 978-80-87182-33-8.
- LACA, P. 2020. Z novodobých dejín Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Rožňave. Příbram : Ústav sv. Jana Nepomuka Neumanna, 2020, 296 s. ISBN 978-80-88206-21-7.
- LACA, P., LACA, S. 2017. Sociálna práca a sociálna pedagogika. Rožňava: Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, DP bl. Sály Salkaházi, 2017. ISBN 9788081321689.
- MÁTEL, A. – SCHAVEL, M. et al. 2011. *Aplikovaná sociálna patológia v sociálnej práci*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- MÁTEL, A. – SCHAVEL, M. a kol. 2015. *Teória a metódy sociálnej práce I*. Bratislava: Spoločnosť pre rozvoj sociálnej práce.
- SCHAVEL, M. et al. 2010. *Sociálna prevencia*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety. Aktuálna legislatíva v SR.
- Etický kódex sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce SR*.
http://socialnapraca.sk/wp-content/uploads/2021/07/Etický-kodex_2-revizia_2021_FINAL_snem-27_4_2021-1-1.pdf
- DUDOVÁ, I. et al. 2018. *Sociálna politika*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2018. Ekonomía,704. ISBN 9788081688669.
- RÁC, I. 2019. *Sociálna prevencia*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva, 2019. ISBN 9788055814421.

ROZŠIRUJÚCA LITERATÚRA

- BRNULA, P. 2010. *Základy sociálnej práce so žiadateľmi o azyl a azylantmi*. Prešov: Iris. BRNULA, P. – KUSIN, V. 2013. *Fenomén pomoci v sociálnom myslení*. Bratislava: Iris. HETTEŠ, M. 2013. *Sociálna súdržnosť a istota v sociálnej práci*. Nitra: UKF.
- HETTEŠ, M. 2013. *Zamestnanosť a sociálna práca*. Bratislava: VŠZSP.
- HUČÍK, J. – HUČÍKOVÁ, A. 2009. *Kazuistika v sociálnej práci*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- MATOUŠEK, O. et al. 2007. *Základy sociální práce*. 2. vyd. Praha: Portál. MATOUŠEK, O. et al. 2008. *Metody a řízení sociální práce*. 2. vyd. Praha: Portál.
- MÁTEL, A. a kol. 2016. *Etické kódexy sociálnej práce*. Bratislava: Spoločnosť pre rozvojsociálnej práce.
- MYDLÍKOVÁ, E. 2010. *Sociálna práca v neziskovom sektore*. Bratislava: VydavateľstvoUK.
- SCHAVEL, M. et al. 2008. *Sociálna práca vo verejnej správe*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- OLÁH, M. et al. 2011. *Metódy sociálnej práce v praxi*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety. OLÁH, M. – ROHÁČ, J. 2008. *Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- OLÁH, M. – SCHAVEL, M. – ONDRUŠOVÁ, Z. – NAVRÁTIL, P. 2009. *Sociálna práca – vybrané kapitoly z dejín, teórie a metód sociálnej práce*. Bratislava: VŠZaSP sv. Alžbety.
- Webová stránka Slovenskej komory sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce
<http://socialnapraca.sk/>
- TOMEŠ, I. 2010. *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*. Praha: Portál.